

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Qvatvor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

88. Vita & mors primi Christiani Sinensis sancta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

(quod iis vbiique solenne est) cùm palmarum nobis ingenuè cederent in motum Scientia, naturæ, ac Mathematicis, magnam ipsi Sinæ promerentur laudem synceri ac nobilis animi, atque ab inuidia remoti, quæ nidulari præterquam in vilibus, & abiectis ingenii non solet. His admirabilis resuscitans nostrorum in aula existimatio, aditum iis primum in Prouincias dedit Euangelij sarculo intactas. Dedit quoque Pechinum aliquam iis messem adscriptorum ad fidem ethnicorum, pro suspicionibus eius aulæ Regisque ipsius, parcam; quos formidabilius terrebant nouarum sectarum insidiæ, quam aperta vis Tartatorum. Sed ex veteribus Christianis vnum cœlo hic annus adscripsit plebeium hominem, virtute haudquam plebeia, primum illuc in Christo Riccij filium, & Benedicti appellatione ex sacris fontibus planè non vacua ab eo insignitum; regia illius Ecclesiae tantis nunc porrectæ spatiis tunc vero nascentis primarium lapidem. Admiracioni Christianis & exemplo fuit annos quatuor supra octoginta, in omni officio religiosæ charitatis; illud peculiare quod post adoratas quotidie in templo extra urbem Redemptoris & Virginis icones prosternebatur ad Riccij sepulchrum quater, eiusque dulcem memoriam, diæta, gestaque cum lachrimis, iucunda narratione recolebat. Restitutis demum in Regis gratiam Patribus Longobardo & Diaz, seque in publicum iam profertibus, Simeoni sancto geminum aliquid optimus senex incinuit, ut cui nihil in vita restaret cur viueret, postquam nostros, quod vnu optabat, cernebat in aulam reuocatos; hinc morti parandæ feruide incumbens poscebat illam citam, & facilem, ne familiola tenuis, prolixo languore grauaret inopiam idque sibi concessum agnouit, cùm à templo regressus aliquando, dixit se quattuor post in viuis non fore: huius dies tres salutidis postremum Christi, & Virginis imaginibus insumpst & Magistri sui Riccij sepulchro, quarto die ad Patres in templum venit, ultimaque ab iis impetravit sacra, et si non alio moribodus quam deficiëtis naturæ morbo; post domum vt potuit se trahens cùm decubuisse, familiae suæ benè precatus est; vnoque ad eam documeto omnia complexus, præcepit sic viuentem vt legis quæ profitebantur poscebat sanctitas, & mercedis quam præstolabant munificentia, ad quam properare se aiens anima efflauit. Parentatum est illi à Christianis velut Patri, humatusque est propè machinarium Lusitanum, quem distracti tormenti dissecata nuper necauerant, nam illic, inquit, quietius mansero; inde alacrior cum antiquo Christiano ad iudicium extremum surrexero. Martio ineunte Sinas ingressi sunt operarij tres, cautis, & longis itinetum flexibus, P. Iacobus Rhô, P. Ioannes Froez, & P. Alphonsus Vagnonius quem in Europam tyrannus Scin retrudi edixerat, cùmque is non esset qui premi latebris deberet, nec posset usquam in Prouincias australibus ignotus apparere, vitari placuit nouas apud Regem, accusationes Doctorum Christianorum Sinensium qui dicebantur Patres integrum inducere, eam ob rem in remotissima missus est, ubi ciuium ad fidem probata

N n n

88.

Vita & mors
primi Chri-
stiani Sinen-
sis sancta.

docilis, & Doctoris Philippi pietas, statimque secundi Literatorum ordinis duorum Stephani, & Thomae, experientium nostrorum operarum fruges spondebant vberimas; de quibus proxime, nam cadente hoc anno illuc tantum peruenit. Laudauitque mirifice accuratissimum

^{89.}
Neophyto-
rum eximia
pictas.

borem & formam Christianæ institutionis ad quam Neophytes Chianiani fixerat P. Rocca, in Provincia Chiansi; quod tanquam specimen communis diligentiae nostrorum ad formandum ubique in Christum ex eodem Vagnonio referto. Ait enim Roman ad Lusitanos Assistentem, grato foret ac pio R. vestrae spectaculo Christianitas hac à P. Rocca fundata, & prouecta: componunt eam ferè Literati, & honestissimi homines, sic tamen seduli ad diuina ut sanctis ambiant in cibalea castula ministrare, ornare altaria, operam omnem. Ecclesie præstare Deum cantu & verbis habere perpetuo in ore, ac liceat ab aliis externorum valde abhorreant, quæ tamen in his ad cultum animi, & Deum attinent, iis singulariter affici, nata est cresciturque nunc etiam inter angustias paupertatis, & insectantium, aduersiorum, ex quo illi progressus feliciores auguramur. Nobis domum facit sacra ædacula cum tuguriolis duobus quæ sediculo, lectulo, mensæ palmo impletur penitus, sed iis mentem Deus voluptatibus diffundit, ut sua Romanis, & Comitibzbris Collegis non inuidemus ambulacra.] Quod idem cum Rocca pronum fuit & aliis dicere, sub noctem præcipue post labores diem, cum vacua opera se domum reciperent. Caifuni certè in Provincia Honana quadrimestri toto nullum Trigaultius, Christo lactatus est; sed quo erat iis sterilior in speciem labor, eò uberior intertra gaudia exaggerabant solidum meritum voluntatis, diuino ubique nutui conformatae, siebâque non raro, ut messem sapienti grauiditas falleret, & vice versa de incalito solo messis opima dicas agricultor, quod intelligerent in perducendis ad Deum animis, Deo omnia, nihil sibi atrocere, ut qui reuera nihil possent, nihil agerent, nisi manum aratro Dei spiritus admoueret. Coeteris Patribus solum dedit hic annus Christianoru[m] colonias, & veteres auxit, Sambo maximè, idecirco hic memini, ne prætermitterem conuersiōnem crepiti supra octogenarium quinquennis. Capularem senem, oblitus, ac frigidè in exitium pergentem, incredibili dolore prosequitur filius Christianus, nihilque precando, suadendo, terendo præterebat, quo illum à præcipitio arceret. Cui senex vita anteacta producia plenus, ecquis, aiebat caput quasilians, Deorum omnium h[ab]itudo æquus est, ut esse omnino Deos decet, inferis me addicat; ut tutè mihi pergis o[ste]nere, si ut vixi haecen[tem] vixero; quantumcum datum se mihi præbeat cognitorem, nec homicidam profecto me, nec fatem, neque adulterum, in omni vita usquam comperier, sed è contrariis, pliis misericordem, ieuniis, Bonziis, peregrinationibus intrepueos singulariter addictum. Hac præsidentia, quanquam sui electi[us] ignoratione, perficit miser, misero filio, parentis interitum affidit.

^{90.}
Senis stolidè
præsidentis
conuersio.